

ВІСІМ МІЖНАРОДНИХ ФУТБОЛЬНИХ ОПИТУВАНЬ, ПРО ЯКІ ВИ НІЧОГО НЕ ЧУЛИ

Зібрав Василь РОЗДОБУДЬКО

...Ще до початку 1980-х років у світовому футболі існувала чітка, стала система координат стосовно опитувань (референдумів, плебісцитів). У Європі визначали лауреата «Золотого м'яча», на інших континентах були свої аналоги, натомість у світовому вимірі британський журнал «Ворлд Соккер» називав прізвище топ-гравця року, а німецька IFFHS – найкращого воротаря.

Так вважали більшість любителів футболу.

Втім, уже з початком 1990-х років кількість конкурсів зростає дуже стрімко, відтак з'ясувалося, що, крім загальноновизнаних опитувань, існують інші – не менш цікаві, показові та важливі з точки зору аналізу футбольного життя.

У цьому буклеті зібрана інформація про вісім таких конкурсів. Більшість із них або погано висвітлювалися ЗМІ, або не висвітлювалися взагалі. З різних причин. Наприклад, недовговічний плебісцит Азіатської футбольної Конфедерації, як дозволяють зробити висновок скупі дані, існував суто для корпоративного користування – як певний орієнтир для чиновників та фахівців.

Словом, на розгляд вболівальників пропонується вісім таблиць. За ними, без жодного перебільшення, можна прослідкувати історію світового та європейського футболу кількох останніх десятиріч.

Опитування №1

Найкращі футболісти світу			
Рік	1 місце	2 місце	3 місце
За визначенням «Комісії 70-річчя ФІФА»			
1904	Б. Мередит (Уельс)	Р. Гамільтон (Шотландія)	В. Фульк (Англія)
1905	Д. Карр (Англія)	С. Блумер (Англія)	Б. Маккракен (Північна Ірландія)
1906	А. Коммон (Англія)	Е. Браун (Аргентина)	Д. Карр (Англія)
1907	С. Блумер (Англія)	Г. Борбаш (Угорщина)	Г. Степлі (Англія)
1908	Й. Де Корвер (Голландія)	Б. Кромптон (Англія)	Б. Мередит (Уельс)
1909	Б. Фрімен (Англія)	Д. Вудворд (Англія)	Б. Кромптон (Англія)
1910	Л. Ванхеге (Бельгія)	А. Шеперд (Англія)	О. Кіпп (Німеччина)
1911	А. Шеперд (Англія)	Б. Мередит (Уельс)	І. Шлоссер (Угорщина)
1912	І. Шлоссер (Угорщина)	Н. Міддельбю (Данія)	Д. Холлі (Англія)
1913	Ч. Б'юкен (Англія)	Д. Холлі (Англія)	Д. Рейд (Шотландія)
1914	А. Оако (Аргентина)	Х. П'єндібене (Уругвай)	Р. Морено Арансادی (Іспанія)
1915	Р. Морено Арансادی (Іспанія)	А. Оако (Аргентина)	А. Романо (Уругвай)
1916	І. Градин (Уругвай)	А. Романо (Уругвай)	Д. Маккол (Шотландія)
1917	Е. Скароне (Уругвай)	І. Шлоссер (Угорщина)	К. Конрад (Угорщина)
1918	А. Шаффер (Угорщина)	К. Конрад (Угорщина)	А. Фріденрайх (Бразилія)
1919	К. Конрад (Угорщина)	А. Фріденрайх (Бразилія)	А. Шаффер (Угорщина)
1920	А. Романо (Уругвай)	Ф. Сесумага (Іспанія)	Х. П'єндібене (Уругвай)
1921	А. Фріденрайх (Бразилія)	А. Мортон (Шотландія)	Д. Орт (Угорщина)
1922	М. Сеоане (Аргентина)	Д. Орт (Угорщина)	Х. Самітьєр (Іспанія)
1923	А. Мортон (Шотландія)	Ч. Б'юкен (Англія)	Д. Тарасконі (Аргентина)
1924	П. Петроне (Уругвай)	Е. Скароне (Уругвай)	Х. Андраде (Уругвай)
1925	Х. Самітьєр (Іспанія)	Х. Андраде (Уругвай)	В. Кухар (Польща)
1926	Х. Андраде (Уругвай)	В. Кухар (Польща)	М. Сеоане (Аргентина)
1927	Д. Макгрорі (Шотландія)	Д. Дін (Англія)	К. Пешек-Кадя (Чехословаччина)
1928	Д. Дін (Англія)	Й. Такаш (Угорщина)	Е. Скароне (Уругвай)
1929	Авр. Гонсалес (Парагвай)	Р. Замора (Іспанія)	І. Авар (Угорщина)
1930	Х. Назаці (Уругвай)	Й. Смістик (Австрія)	Г. Стабіле (Аргентина)
1931	Д. Меацца (Італія)	М. Синделар (Австрія)	Р. Орсі (Італія)
1932	М. Синделар (Австрія)	Т. Шалл (Австрія)	Р. Замора (Іспанія)
1933	М. Синделар (Австрія)	Ф. Варалло (Аргентина)	Д. Меацца (Італія)
1934	Д. Меацца (Італія)	Л. Монті (Італія)	М. Синделар (Австрія)
1935	Ф. Планічка (Чехословаччина)	А. Джеймс (Шотландія)	Ф. Шепан (Німеччина)
1936	Д. Шароши (Угорщина)	Д. Меацца (Італія)	Д. Макгрорі (Шотландія)
1937	С. Піола (Італія)	Д. Шароши (Угорщина)	А. Еріко (Парагвай)
1938	Леонідас (Бразилія)	А. Еріко (Парагвай)	Ф. Планічка (Чехословаччина)
1939	А. Еріко (Парагвай)	Д. Женгеллер (Угорщина)	А. Састре (Аргентина)
1940	Й. Біцан (Чехія)	Леонідас (Бразилія)	Х. М. Морено (Аргентина)
1941	Х. М. Морено (Аргентина)	Й. Біцан (Чехія)	Ф. Біндер (Австрія)
1942	А. Педернера (Аргентина)	Х. М. Морено (Аргентина)	Й. Біцан (Чехія)
1943	Зізіньо (Бразилія)	Ф. Матошич (Хорватія)	А. Педернера (Аргентина)
1944	Т. Зарра (Іспанія)	Зізіньо (Бразилія)	К. Декер (Австрія)
1945	А. Лабруна (Аргентина)	А. Педернера (Аргентина)	Т. Зарра (Іспанія)
1946	С. Лівінгстон (Чилі)	В. Маццола (Італія)	Р. Понтоні (Аргентина)
1947	В. Маццола (Італія)	Л. Бенбарек (Франція)	Ф. Вольфль (СФРЮ)
1948	С. Метьюз (Англія)	Ф. Пушкаш (Угорщина)	В. Маццола (Італія)
1949	Адемір (Бразилія)	Ф. Деак (Угорщина)	Т. Лоутон (Англія)
1950	Г. Нордаль (Швеція)	Адемір (Бразилія)	Ф. Пушкаш (Угорщина)
1951	Н. Лідхольм (Швеція)	Г. Нордаль (Швеція)	Х. А. Ск'яффіно (Уругвай)
1952	Л. Кубала (Іспанія)	Ш. Кочиш (Угорщина)	А. Ді Стефано (Колумбія)
1953	Ф. Пушкаш (Угорщина)	Н. Хідегкуті (Угорщина)	Н. Лофтхауз (Англія)
1954	Ш. Кочиш (Угорщина)	Ф. Пушкаш (Угорщина)	Ф. Вальтер (ФРН)
1955	А. Ді Стефано (Іспанія)	Р. Копа (Франція)	Х. А. Ск'яффіно (Італія)

1956	С. Метьюз (Англія)	Р. Копа (Франція)	А. Ді Стефано (Іспанія)
1957	А. Ді Стефано (Іспанія)	Ділі (Бразилія)	Д. Едвардс (Англія)
1958	Ділі (Бразилія)	Гаррінча (Бразилія)	Пеле (Бразилія)
1959	Л. Суарес Мірамонтес (Іспанія)	А. Ді Стефано (Іспанія)	Пеле (Бразилія)
1960	Ю. Войнов (СРСР)	Ф. Пушкаш (Угорщина)	О. Сиворі (Аргентина)
1961	Пеле (Бразилія)	О. Сиворі (Італія)	А. Спенсер (Еквадор)
1962	Гаррінча (Бразилія)	Й. Масопуст (Чехословаччина)	Д. Шекулараць (СФРЮ)
1963	Пеле (Бразилія)	Л. Яшин (СРСР)	Я. Поплухар (Чехословаччина)
1964	Пеле (Бразилія)	Л. Суарес Мірамонтес (Іспанія)	Д. Лоу (Шотландія)
1965	Пеле (Бразилія)	Еусебіо (Португалія)	П. ван Хімст (Бельгія)
1966	Б. Чарльтон (Англія)	Еусебіо (Португалія)	Ф. Беккенбауер (ФРН)
1967	Ф. Альберт (Угорщина)	Д. Джонстон (Шотландія)	Б. Чарльтон (Англія)
1968	Д. Бест (Північна Ірландія)	Д. Джаїч (СФРЮ)	Пеле (Бразилія)
1969	Д. Ривера (Італія)	Г. Мюллер (ФРН)	В. Мунтян (СРСР)
1970	Пеле (Бразилія)	Г. Мюллер (ФРН)	Жаїрзіньо (Бразилія)
1971	Й. Кройфф (Голландія)	Тостао (Бразилія)	Є. Рудаков (СРСР)
1972	Ф. Беккенбауер (ФРН)	Й. Кройфф (Голландія)	Г. Нетцер (ФРН)
1973	Й. Кройфф (Голландія)	Пеле (Бразилія)	Д. Дзофф (Італія)
За опитуванням інформгентства United Press International (США)			
1974	Й. Кройфф (Голландія)	Ф. Беккенбауер (ФРН)	О. Блохін (СРСР)
1975	О. Блохін (СРСР)	Ф. Беккенбауер (ФРН)	В. Колотов (СРСР)
1976	Е. Фігероа (Чилі)	Ф. Беккенбауер (ФРН)	Р. Ривеліно (Бразилія)
1977	Зіко (Бразилія)	К. Кіган (Англія)	А. Сімонсен (Данія)
1978	М. Кемпес (Аргентина)	Р. Ренсенбрінк (Голландія)	К. Далгліш (Шотландія)
1979	У. Санчес (Мексика)	Д. Марadona (Аргентина)	Фалькао (Бразилія)
1980	Д. Марadona (Аргентина)	Зіко (Бразилія)	К.-Х. Румменіге (ФРН)
1981	К.-Х. Румменіге (ФРН)	О. Блохін (СРСР)	Зіко (Бразилія)

Опитування №2

Найкращі голкіпери світу		
За опитуванням радіохвилі Berlin-Britz (Німеччина)		
1986	Віктор Чанов	«Динамо» К

Опитування №3

Найкращі футболісти Євразії			
Рік	1 місце	2 місце	3 місце
За опитуванням Азіатської футбольної Конфедерації			
1974	Ф. Беккенбауер (ФРН)	Й. Кройфф (Голландія)	М. Шпіглер (Ізраїль)
1975	О. Блохін (СРСР)	К. Камамото (Японія)	Ф. Беккенбауер (ФРН)
1976	І. Віктор (Чехословаччина)	Ф. Беккенбауер (ФРН)	А. Парвін (Іран)
1977	О. Блохін (СРСР)	А. Сімонсен (Данія)	Н. Хеджазі (Іран)
1978	Г. Кранкль (Австрія)	Р. Ренсенбрінк (Голландія)	К. Кіган (Англія)
1979	М. Абдулла (Саудівська Аравія)	К. Кіган (Англія)	Я. Окудера (Японія)
1980	Ча Бум-Кун (Південна Корея)	К.-Х. Румменіге (ФРН)	Б. Шустер (ФРН)
1981	О. Блохін (СРСР)	К.-Х. Румменіге (ФРН)	Ча Бум-Кун (Південна Корея)
1982	А. Жиресс (Франція)	З. Бонек (Польща)	Ф. ад-Дахіль (Кувейт)
1983	М. Платіні (Франція)	М. Абдулла (Саудівська Аравія)	К. Далгліш (Шотландія)

Опитування №4

Найкращі футболісти Європи			
Сезон	1 місце	2 місце	3 місце
За опитуванням Міжнародного олімпійського комітету			
1970/71	Й. Кройфф (Голландія, «Аякс»)	А. Антоніадіс (Греція, «Панатінаїкос»)	З. Філіпович (СФРЮ, «Црвена Звезда»)
1971/72	Й. Нескенс (Голландія, «Аякс»)	Й. Кройфф (Голландія, «Аякс»)	С. Маццола (Італія, «Інтер»)
1972/73	Й. Кройфф (Голландія, «Аякс»)	Д. Дзофф (Італія, «Ювентус»)	Й. Нескенс (Голландія, «Аякс»)
1973/74	Ф. Беккенбауер (ФРН, «Баварія»)	Й. Кройфф (Голландія, «Аякс», «Барселона»)	Г. Мюллер (ФРН, «Баварія»)
1974/75	О. Блохін (СРСР, «Динамо» К)	З. Майер (ФРН, «Баварія»)	В. Онищенко (СРСР, «Динамо» К)
1975/76	Р. Ренсенбрінк (Голландія, «Андерлехт»)	Ф. Беккенбауер (ФРН, «Баварія»)	І. Чуркович (СФРЮ, «Сент-Етьєн»)
1976/77	А. Сімонсен (Данія, «Боруссія» Мх)	О. Блохін (СРСР, «Динамо» К)	Р. Беттега (Італія, «Ювентус»)
1977/78	К. Далгліш (Англія, «Ліверпуль»)	К. Кіган (Англія, «Гамбург»)	Г. Кранкль (Австрія, «Рapid»)
1978/79	Г. Кранкль (Австрія, «Барселона»)	К. Кіган (Англія, «Гамбург»)	Б. Фогтс (Данія, «Боруссія» Мх)
1979/80	П. Шилтон (Англія, «Ноттінгем Форест»)	М. Платіні (Франція, «Сент-Етьєн»)	К.-Х. Румменіге (ФРН, «Баварія»)
1980/81	П. Брайтнер (ФРН, «Баварія»)	К.-Х. Румменіге (ФРН, «Баварія»)	О. Чивадзе (СРСР, «Динамо» Тб)
1981/82	К.-Х. Румменіге (ФРН, «Баварія»)	Д. Дзофф (Італія, «Ювентус»)	А. Жиресс (Франція, «Бордо»)
1982/83	Г. Стракан (Шотландія, «Абердин»)	К. Далгліш (Англія, «Ліверпуль»)	М. Платіні (Франція, «Ювентус»)

1983/84	М. Платіні (Франція, «Ювентус»)	А. Жиресс (Франція, «Бордо»)	Я. Раш (Англія, «Ліверпуль»)
1984/85	М. Платіні (Франція, «Ювентус»)	П. Ельк'єр-Ларсен (Данія, «Верона»)	Г.-П. Брігель (ФРН, «Верона»)
1985/86	О. Заваров (СРСР, «Динамо» К)	Г. Лінекер (Англія, «Евертон»)	О. Блохін (СРСР, «Динамо» К)
За опитуванням ЮНІСЕФ			
1986/87	П. Футре (Португалія, «Порту»)		
1987/88	Р. Гулліт (Голландія, «Мілан»)		
1988/89	Л. Маттеус (ФРН, «Інтер»)		
1989/90	Д. Марadona (Аргентина, «Наполі»)		
1990/91	Д. Панчев (СФРЮ, «Црвена Звезда»)		
1991/92	Х. Стоїчков (Болгарія, «Барселона»)		
1992/93	Р. Баджо (Італія, «Ювентус»)		
1993/94	П. Мальдіні (Італія, «Мілан»)		
1994/95	Я. Літманен (Фінляндія, «Аякс»)		
1995/96	А. Дель П'єро (Італія, «Ювентус»)		
1996/97	Рональдо (Бразилія, «Барселона»)		

Опитування №5

Опитування №6

Найкращі молоді футболісти Європи			
За опитуванням Міжнародного олімпійського комітету			
1973	К. Кіган	Англія	«Ліверпуль»
1974	Р. Едстрем	Швеція	ПСВ
1975	О. Блохін	СРСР	«Динамо» К
1976	М. Платіні	Франція	«Нансі»
1977	В. Безсонов	СРСР	«Динамо» К
1978	П. Россі	Італія	«Віченца»
1979	П. Россі	Італія	«Віченца», «Перуджа»
1980	Б. Шустер	ФРН	«Кельн», «Барселона»
1981	Б. Шустер	ФРН	«Барселона»
1982	П. Літбарський	ФРН	«Кельн»
1983	М. Лаудруп	Данія	«Брондбю», «Лацио»
1984	Я. Раш	Уельс	«Ліверпуль»
1985	О. Протасов	СРСР	«Дніпро»
1986	П. Яковенко	СРСР	«Динамо» К
1987	Д. Стойкович	СФРЮ	«Црвена Звезда»
1988	Г. Хаджі	Румунія	«Стяуа»
1989	П. Мальдіні	Італія	«Мілан»
1990	П. Мальдіні	Італія	«Мілан»
1991	Р. Просінечки	Хорватія	«Црвена Звезда», «Реал»
1992	Д. Бергкамп	Голландія	«Аякс»
1993	А. Бокшич	Хорватія	«Марсель», «Лацио»
1994	Я. Літманен	Фінляндія	«Аякс»
1995	А. Дель П'єро	Італія	«Ювентус»
1996	Рональдо	Бразилія	ПСВ, «Барселона»
1997	Рональдо	Бразилія	«Барселона», «Інтер»
1998	М. Оуен	Англія	«Ліверпуль»
1999	А. Шевченко	Україна	«Динамо» К, «Мілан»
2000	М. Оуен	Англія	«Ліверпуль»
2001	Рональдиньо	Бразилія	ПСЖ
2002	Рональдиньо	Бразилія	ПСЖ

Найкращі молоді футболісти Європи	
За опитуванням інформативного агентства United Press International (США)	
1967/68	Анатолій Бишовець (СРСР, «Динамо» К)
1968/69	Ян Чапкович (Чехословаччина, «Слован» Бр)
1969/70	Йохан Кройфф (Голландія, «Аякс»)
1970/71	Зоран Філіпович (СФРЮ, «Црвена Звезда»)
1971/72	Віктор Колотов (СРСР, «Динамо» К)
1972/73	Олег Блохін (СРСР, «Динамо» К)
1973/74	Олег Блохін (СРСР, «Динамо» К)
1974/75	Олег Блохін (СРСР, «Динамо» К)
1975/76	Мішель Платіні (Франція, «Нансі»)
1976/77	Мішель Платіні (Франція, «Нансі»)

Опитування №7

Найкращі тренери Європи	
Опитування Асоціації європейських журналістів (Приз імені Зеппа Гербергера)	
1978	Ернст Гаппель (зб. Голландії, «Брюгге»)
1979	Брайан Клаф («Ноттінгем Форест»)
1980	Йозеф Венглош (зб. Чехословаччини)
1981	Боб Пейслі («Ліверпуль»)
1982	Енцо Беарзот (зб. Італії)
1983	Ернст Гаппель («Гамбург»)
1984	Мішель Ідальго (зб. Франції)
1985	Джованні Трапаттоні («Ювентус»)
1986	Валерій Лобановський («Динамо» К, зб. СРСР)
1987	Удо Латтек («Баварія»)
1988	Валерій Лобановський («Динамо» К, зб. СРСР)
1989	Арріго Саккі («Мілан»)
1990	Франц Беккенбауер (зб. Німеччини, «Марсель»)
1991	Джованні Трапаттоні («Інтер», «Ювентус»)
1992	Ріхард Мьоллер-Нільсен (зб. Данії)
1993	Невіо Скала («Парма»)

1994	Фабіо Капелло («Мілан»)
1995	Луї ван Гааль («Аякс»)
1996	Марчелло Ліппі («Ювентус»)
1997	Оттмар Хітцфельд («Боруссія» Др)
Опитування Технічної комісії Кубка Віареджо (Приз імені Томмазо Маестреллі)	
1998	Еме Жакє (зб. Франції)
1999	Валерій Лобановський («Динамо» К)
2000	Ектор Купер («Валенсія»)
Опитування Європейської спілки спортивної преси (Приз імені Альфа Ремзі)	
2001	Жерар Улье («Ліверпуль»)
2002	Вісенте Дель Боске («Реал»)
2003	Карло Анчелотті («Мілан»)
2004	Отто Рехагель (зб. Греції)
2005	Рафаель Бенітес («Ліверпуль»)
2006	Франк Райкаард («Барселона»)
2007	Хуанде Рамос («Севілья», «Тоттенхем Хотспур»)
2008	Алекс Фергюсон («Манчестер Юнайтед»)
2009	Мирча Луческу («Шахтар»)
2010	Жозе Моуриньо («Інтер», «Реал»)
2011	Хосеп Гвардіола («Барселона»)
2012	Вісенте Дель Боске (зб. Іспанії)
2013	Юпп Хайнкес («Баварія»)
2014	Йоахим Льов (зб. Німеччини)
2015	Луїс Енріке («Барселона»)

Опитування №8

Найкращі тренери Європи	
Опитування Асоціації європейських журналістів	
1977/78	Боб Пейслі («Ліверпуль»)
1978/79	Удо Латтек («Боруссія» Мх)
1979/80	Брайан Клаф («Ноттінгем Форест»)
1980/81	Боббі Робсон («Іпсвіч Таун»)
1981/82	Тоні Бартон («Астон Вілла»)
1982/83	Ернст Гаппель («Гамбург»)
1983/84	Кіт Баркіншоу («Тоттенхем Хотспур»)
1984/85	Джованні Трапаттоні («Ювентус»)
1985/86	Валерій Лобановський («Динамо» К)
1986/87	Артур Жорже («Порту»)
1987/88	Аад де Мос («Мехелен»)
1988/89	Оттавіо Б'янкі («Наполі»)
1989/90	Арріго Саккі («Мілан»)
1990/91	Любко Петрович («Црвена Звезда»)
1991/92	Йохан Кройфф («Барселона»)
1992/93	Джованні Трапаттоні («Ювентус»)
1993/94	Фабіо Капелло («Мілан»)
1994/95	Луї ван Гааль («Аякс»)
1995/96	Марчелло Ліппі («Ювентус»)
1996/97	Оттмар Хітцфельд («Боруссія» Др)
Опитування УЄФА	
1997/98	Марчелло Ліппі («Ювентус»)
1998/99	Алекс Фергюсон («Манчестер Юнайтед»)
1999/00	Ектор Купер («Валенсія»)
2000/01	Оттмар Хітцфельд («Баварія»)
2001/02	Вісенте Дель Боске («Реал»)
2002/03	Карло Анчелотті («Мілан»), Жозе Моуриньо («Порту»)
2003/04	Жозе Моуриньо («Порту»), Рафаель Бенітес («Валенсія»)
2004/05	Рафаель Бенітес («Ліверпуль»), Валерій Газзаєв (ЦСКА М)
2005/06	Франк Райкаард («Барселона»), Хуанде Рамос («Севілья»)
Опитування Європейської спілки спортивної преси	
2006/07	Карло Анчелотті («Мілан»)
2007/08	Алекс Фергюсон («Манчестер Юнайтед»)
2008/09	Хосеп Гвардіола («Барселона»)
2009/10	Кіке Санчес Флорес («Атлетико»)
2010/11	Андре Віллаш-Боаш («Порту»)
2011/12	Дієго Сімеоне («Атлетико»)
2012/13	Юпп Хайнкес («Баварія»)
2013/14	Унаї Емері («Севілья»)
2014/15	Луїс Енріке («Барселона»)